

Kadın Eğitimciler Anlatıyor

Kadınların Tiyatrosu ve Eğitimde Toplumsal Cinsiyet

Women Teachers Share Their Stories

Women's Theatre, and Gender in Education

Kadın Eğitimciler Anlatıyor

Kadınların Tiyatrosu ve Eğitimde Toplumsal Cinsiyet

Mart 2018, İstanbul

Proje Koordinatörü

Gülcan Kılıç

Yayına Hazırlayan

Gülcan Kılıç, Hekim Kılıç

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Atölyesi Eğitmeni

Prof. Dr. Fatma Gök

Kadınların Tiyatrosu Atölyesi Eğitmenleri

Aysel Yıldırım, Duygu Dalyanoğlu

İngilizce Çeviri

Kate Ferguson

Kitap Tasarımı

Fidel Kılıç

Baskı

Kaya Ozalit

Meclis-i Mebusan Cad. Mimar Han No:75/A 34427 Fındıklı İstanbul

Bu yayın Hollanda Büyükelçiliği İnsan Hakları Programı desteğiyle yürütülen bir proje kapsamında hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca Mardin Kültür Derneği sorumlu olup herhangi bir şekilde Hollanda Büyükelçiliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

www.mardin-kultur.org

Women Teachers Share Their Stories

Women's Theatre, and Gender in Education

March 2018, Istanbul

Project Coordinator

Gülcan Kılıç

Editor

Gülcan Kılıç, Hekim Kılıç

Gender in Education Workshop Leader

Prof. Dr. Fatma Gök

Women's Theatre Workshop Leaders

Aysel Yıldırım, Duygu Dalyanoğlu

English Translation

Kate Ferguson

Booklet Design

Fidel Kılıç

Printing

Kaya Ozalit

Meclis-i Mebusan Cad. Mimar Han No:75/A 34427 Fındıklı İstanbul

This video/publication was prepared within the framework of a project that is supported by the Embassy of the Kingdom of the Netherlands Human Rights Programme. Mardin Culture Association is the sole responsible of the content of this video/publication and it does not reflect the official view of the Embassy of the Kingdom of the Netherlands.

MARDİN KÜLTÜR

İçindekiler Contents

Giriş Introduction	4
Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Atölyesi Gender in Education Workshop	8
Kadınların Tiyatrosu Atölyesi Women's Theatre Workshop	14
Kadın Eğitimciler Anlatıyor Women Teachers Share Their Stories	25
Örnek Sahne Metni: Öğretmenler Arasında Sample Script: <i>Among Teachers</i>	29
Öğretmenler Arasında Sahnesinin Oluşum Aşaması Developing the <i>Among Teachers</i> Scene for Stage	38
Gençlerle 'Anlatıdan Oyuna' 'From Story to Stage' with Students	42

GİRİŞ

2015-2016 ve 2016-2017 eğitim-öğretim dönemlerinde Mardin'de okullarda yürüttüğümüz *Tiyatro Hepimiz İçin* ve *Bir Mardin Hikayesi* projelerinde toplumsal barış ve toplumsal cinsiyet meselelerini gençlerle tiyatro aracılığıyla ele almış ve gençlerle eğitsel bir işleve sahip olan tiyatro gibi bir sanat faaliyetinin içerisinde bulunmanın, toplumsal değişim açısından güçlü bir etki alanı yaratıldığını deneyimlemiştik. Bu proje süreçlerinde bir toplumsal değişim aracı olarak kadın eğitimciler ile birlikte yapılan tiyatro faaliyetinin toplumsal cinsiyet meselesine dair okullarda ciddi bir gündem oluşturmakta ve farkındalık yaratmakta oldukça etkili olabileceğini gördük. Buradan hareketle, "Mardin İlinde Kadın Hakları Farkındalığı Yaratmak" projesini geliştirdik. Bu projenin hedefi, Mardin'de okullarda çalışan kadın öğretmenlerin kadın hakları konusunda farkındalığının artırılması ve okullarda karşılaştıkları toplumsal cinsiyet temelli meseleler ile başa çıkabilme becerilerinin geliştirilmesiydi.

INTRODUCTION

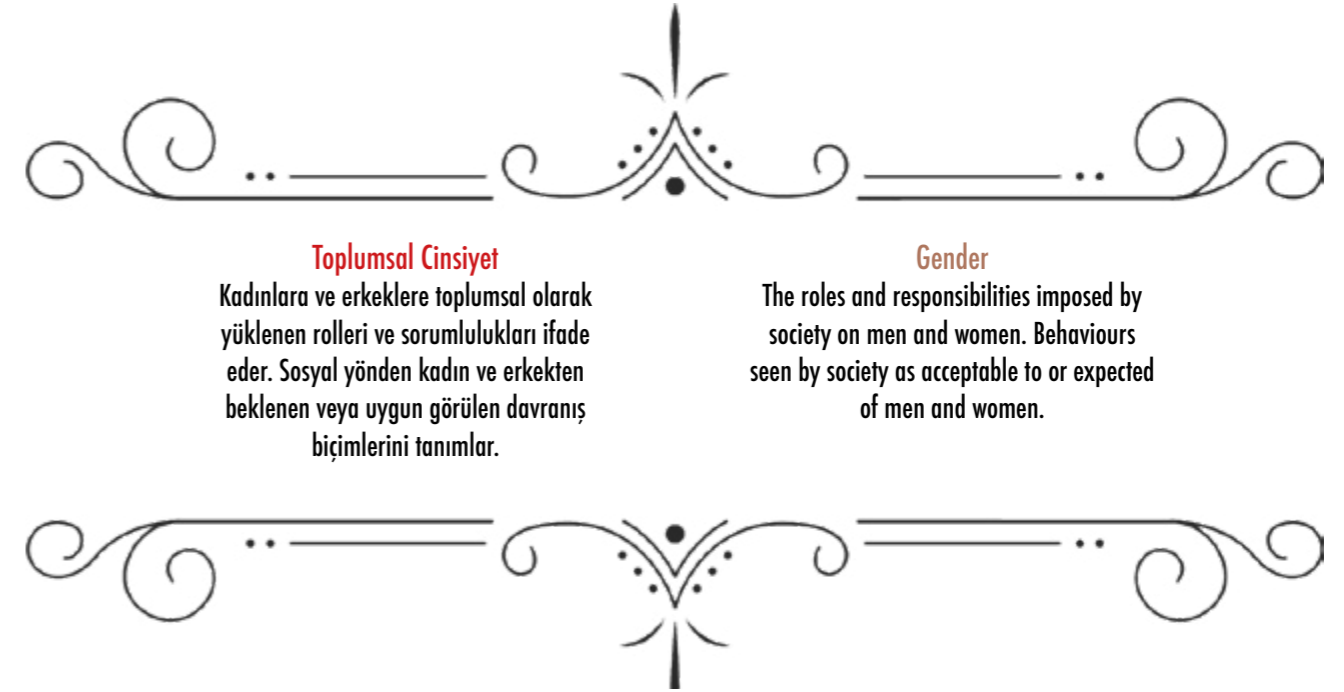
In the 2015-2016 and 2016-2017 academic years, Mardin Culture ran two projects aimed at schools that looked at the issues of social peace and gender through theatre: *Theatre for All* and *A Story of Mardin*. Through these projects we experienced first-hand how involvement in an artistic activity with an educational function, such as theatre, can create a powerful space for social change. During the course of these projects we found that theatre activities run with female teachers could serve as a vehicle for social change, by bringing the issue of gender onto the school agenda in schools and by effectively raising awareness on the issue. This that led to the develop of the project "Raising Awareness on Women's Rights in the Mardin Province", which aimed to raise awareness about women's rights among female teachers in Mardin, and to provide them with skills on how to deal with gender-based issues.

Bu amaçla proje kapsamında Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Fatma Gök tarafından "Eğitimde Toplumsal Cinsiyet" ve Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu'ndan Duygu Dalyanoğlu ve Aysel Yıldırım tarafından "Kadınların Tiyatrosu" atölyeleri Mardin'de farklı okullarda, farklı branşlarda çalışan yirmiyeye yakın kadın eğitimciyle gerçekleştirildi. Eğitimciler lise, ilkokul ya da anaokulu seviyesinde çalışıyordu. Atölyelere aralarında edebiyat, İngilizce, Almanca, matematik, sınıf, rehberlik, çocuk gelişimi ve anaokulu öğretmenliği branşlarından eğitimciler katılım gösterdi. Eğitimciler meslek hayatının farklı evrelerindediler. Aralarında mesleğe son birkaç yıl içinde başlamış öğretmenler de vardı, artık emekliliği yaklaşmış, deneyimli öğretmenler de... Tüm bu farklılıklar öğretmenlerin mesleklerine, Mardin'de öğretmen olmaya, öğrencileri ve velileri ile kurdukları ilişkiye dair farklı yaklaşımlar geliştirmelerine sebep oluyordu. Ayrıca eğitim sisteminin nasıl değiştiğini, farklı kuşaklardan gelen kadın öğretmenlerin öğretmenliği nasıl deneyimlediğini gözleme fırsatı oluşuyordu.

With this aim in mind, two workshops were held in various schools in Mardin: "Gender in Education", led by Prof. Fatma Gök from Boğaziçi University; and "Women's Theatre", led by Duygu Dalyanoğlu and Aysel Yıldırım of the Boğaziçi Performing Arts Ensemble (BGST). The workshops were attended by approximately twenty women teachers from high schools, primary/middle schools and kindergartens in Mardin, working in different areas of education. Participants included teachers of literature, English, German and mathematics, as well as primary teachers, guidance counsellors, child development specialists and kindergarten teachers. The participants were all at difference stages of their teaching careers; some had begun teaching in the preceding years, while others had many years of experience and were nearing retirement. These differences between participants meant that there were varying attitudes and approaches to the teaching profession, being a teacher in Mardin, and the relationships formed with students and parents/guardians. Furthermore, these differences created an opportunity to observe how the education system had changed, and how the teaching profession was experienced by female teachers of different generations.

Proje kapsamında gerçekleştirilen Eğitimde Toplumsal Cinsiyet ve Kadınların Tiyatrosu atölyeleri birbirini tamamlayan ve besleyen çalışmalardı. Böylelikle sahada çalışan eğitimcilerin eğitim hayatı içinde edindikleri deneyimler ve anlatıların konuya dair teorik arkaplan çalışmaları ile güçlenmesi amaçlanıyordu. Bununla birlikte Kadınların Tiyatrosu çalışmalarının projede ağırlıklı olarak yer aldığını belirtmek gerekir. Bu rapor da esas olarak, eğitimde toplumsal cinsiyet meselesinin eğitimcilerle tiyatro aracılığıyla ele alınmasını ve “Anlatıdan Oyuna” yöntemi ile eğitimcilerin toplumsal cinsiyet temalı anlatılarından yola çıkılarak teatral sahnelerin oluşturulması sürecini içermektedir.

The Gender in Education and Women's Theatre workshops organised within the project were designed to complement and reinforce each other. The aim of this was to provide a theoretical framework on the subject, which would inform the teachers' experiences and personal stories. The main thrust of the project, however, came from the Women's Theatre activities. This report will therefore focus on how the issue of gender in education was approached through drama activities with teachers, and how the “From Story to Stage” method was used to create drama pieces based on personal stories on the theme of gender.

Toplumsal Cinsiyet

Kadınlara ve erkeklere toplumsal olarak yüklenen rolleri ve sorumlulukları ifade eder. Sosyal yönden kadın ve erkekte beklenen veya uygun görülen davranış biçimlerini tanımlar.

Gender

The roles and responsibilities imposed by society on men and women. Behaviours seen by society as acceptable to or expected of men and women.

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet

Eğitim hakkı diğer insan hakları içinde özel bir öneme sahiptir. Eğitim hakkı sadece herkesin okula erişmesiyle sınırlı değildir, aynı zamanda tüm eğitim sürecinde herkesin kişiliğinin tüm yönleriyle gelişmesi için sosyo ve kültürel yönlerden donanımlı kılınması ve potansiyelinin en yüksek seviyede gerçekleşmesi için gerekenlerin yapılmasını zorunlu kılar. Bu saptama kadınlar için ayrı bir öneme sahiptir. Zira eğitim düzeninin her aşamasında kadınlar azınlıktadır. Eğitim sisteminde kadınlar aleyhine olan bu eşitsizlik eğitim sürecinin içeriğinde de karşımıza çıkmaktadır. Okulda yaşanan eğitim hayatının niteliği, okullardaki eğitimin erkek egemenliği yeniden üreten ve pekiştiren özelliği, ders müfredatları, bilgilerin aktarılış biçimi ve öğretmen davranışları eğitimin cinsiyetçi özünü ve ayrımcılığı barındırır.

Eğitim aynı zamanda toplumsal cinsiyet kaynaklı eşitsizliğin ve cinsiyete dayalı iş bölümünün yeniden üretildiği bir alandır. Eğitim süreci boyunca erkek egemen toplumun ideolojisi çeşitli şekillerde yeniden üretilirken toplumsal cinsiyet rolleri de pekiştirilir. Toplumsal cinsiyet kaynaklı ayrımcılıklar genellikle eğitimin içine o kadar incelikli bir şekilde

Gender in Education

Among all human rights, the right to education holds a place of particular importance. The right to education is not limited to access to school; it also entails that, throughout the education system, all possible steps be taken to ensure that individuals are equipped with the necessary socio-cultural skills to enable to reach their full potential. This is particularly important for women, who are in the minority at all stages of education. The inequality faced by women at every level of the education system is also visible within the process of education itself: The quality of education received, the fact that education in schools recreates and reinforces the male hegemony, the content of curricula, the ways in which information is imparted, and teachers' behaviour combine to form a process of education that is discriminatory and sexist.

Education is also an area in which gender-based inequality, and gender-based role distribution is recreated. Throughout the education process, the ideology of male hegemony is perpetuated in various ways, and gender roles are reinforced. Gender-based discrimination has been

yerleşmiştir ki neredeyse fark edilmez, doğal ve normal karşılanır. Örneğin anaokullarında genellikle oyuncaklar kız oyuncağı - erkek oyuncağı şeklinde sınıflandırılır: Evcilik köşesine kızlar, araba köşesine de erkek çocukları yönlendirilir. Çocuklar, okul hayatlarının ilk aşamasından itibaren toplumsal cinsiyet rollerinin benimsetilmesi ve toplumun genel geçer kültürel değerlerinin aktarılması yoluyla düzene uyumlu hale getirilirler. Bu sürecin aracı erkekler tarafından, erkek egemen toplum gözünden yazılmış ders kitaplarıdır. Bilindiği gibi bu kitaplarda Aliler top oynar, Ayşeler bebek yapar, baba şu kadar para kazanır, anne mutfakta yemek hazırlar.

so finely woven through the education system that it goes almost unnoticed and is viewed as normal and natural. For example, in kindergartens, the toys are generally categorised as girls' or boys' toys: girls are directed to play house, boys to play with toy cars. From the very first stages of their education, children are taught to fit in to the existing system through the reinforcement of gender roles, and the transfer of the accepted socio-cultural values. Textbooks, written by men, and from the perspective of a male-dominated society, are the main vehicle for this process. It has been widely observed that in these textbooks boys play football, girls have babies, fathers earn the money and mothers cook dinner.

Kemikleşmiş yapısıyla eğitim kurumlarında, yasalarla belirlenmiş müfredatı işlemekle yükümlü öğretmenlerin çoğunluğu da bu hakim ideolojinin yeniden üretiminin gerçekleştiricileri durumuna düşürülürler. Proje kapsamında eğitimcilerle gerçekleştirilen Eğitimde Toplumsal Cinsiyet atölyesinde öncelikle bu sürecin nasıl işlediği ve ders kitaplarında toplumsal cinsiyete dayalı rollerin nasıl yeniden üretildiği ve pekiştirildiğine odaklanıldı. Ardından da öğretmenlerin yaşadıkları pratik deneyimler üzerinden okullarda karşılaşılan toplumsal cinsiyet temelli meseleler ve bunlarla başa çıkabilme yöntemleri araştırıldı. Ayrıca öğretmenlerin okul ve sınıf ortamında uyguladığı mevcut yöntemler paylaşıldı.

Eğitimcilerin getirdikleri örneklerde özellikle kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsiyetçi ifadelerin ders kitaplarında fazla olduğu, ders kitaplarındaki okuma parçaları ve görsellerde cinsiyetçi iş bölümlerinin yer aldığı ortaya çıktı. Edebiyat branşında öğretmenlik yapan atölye katılımcısı kadın şair ve yazarlara çok az yer verildiği, müfredat gereği çoğunlukla erkek yazarların romanlarını işlemek durumunda olduklarını ve bu tarz romanlarda kadın rollerinin az ve pasif bir şekilde yer aldığını belirtti. Öte yandan, İngilizce branşında kullanılan kaynaklarda cinsiyetçi ifadelerin görece az olduğu ve daha

Educational institutions have a well-established structure, within which the majority of teachers, obliged to teach curricula that have been approved by law, become the vehicle through which the dominant ideology is perpetuated. In the Gender in Education workshop, participating teachers examined the way in which this process works, and how gender roles are reinforced and recreated in textbooks. After this initial introduction, the participating teachers looked at gender-based issues in schools, based on their own personal experiences, and investigated ways of dealing with them. Furthermore, the participants shared with the group the methods currently used in their schools and classrooms.

The examples shared by the teachers revealed that textbooks contain a significant amount of stereotyped gender roles and sexist discourse, and that the reading passages and images in textbooks reinforce sexist divisions of labour. A Turkish literature teacher participating in the workshop said that little place in the curriculum was given to female poets and authors, and as such she mainly had to teach novels by male authors, in which females featured only in minor and usually passive roles. Participants stated that in the English

incelikli bir şekilde yer aldığı belirtildi. Buraya dair, bir kadının tek başına balıkçılık yaptığı ve ev işlerini de erkeğin yaptığı bir örnek verildi. Metinde, bu iş bölümü olağanüstü bir durum gibi aktarılıyordu. Söz konusu metin 'Risky Jobs' (Riskli İşler) adlı ünite başlığı altında işleniyordu:

I am visiting a fisherwoman today. Her name is Zahra. She usually works with her husband but today she is working alone. She is sitting and fishing on her small boat. She isn't cooking or cleaning the house. Her husband is doing the housework today. This is a lovely job. But sometimes it is dangerous because Zahra usually sails long hours alone. And also, the weather is sometimes windy and stormy.

Bu ve buna benzer cinsiyetçi iş bölümlerinin betimlendiği ya da ima edildiği metin ve görseller araçsallaştırılarak toplumsal cinsiyet rollerine dair öğrencilerde farkındalık yaratmak mümkün. İngilizce branşında öğretmenlik yapan atölye katılımcısının öğrencilerine verdiği performans ödevlerinden birisi buna örnek olarak verilebilir. Söz konusu performans ödevi kapsamında öğrencilerden sınıf içerisinde yemek yaparak İngilizce tarif vermeleri istenmektedir. Bu ödevi kimlerin yapabileceği tartışılırken sınıfta erkek öğrencilerin itirazları oluşuyor, çünkü yemek yapmanın kadınlara özgü bir iş olduğu algısı söz konusudur. Atölye katılımcısı eğitimci, bu ödevi özel-

curriculum, such sexist discourse was comparatively low and that such issues appeared in more subtle ways. During the workshop, one example was shared of a reading passage, under the unit 'Risky Jobs' in the textbook, in which a fisherwoman works alone, while her husband does the housework. However, the text presents the situation as something out of the ordinary:

Texts and images such as this that depict or imply a sexist distribution of roles can be used as tools to raise awareness about gender roles among students. The English teacher participating in the workshop shared an assignment she gave to her students as an example of this. For the assignment, the teacher asked her students to prepare a dish and write down the recipe in English. When discussing who would do this assignment, the boys in the class objected, because they saw cooking as a women's job. The teacher decided to

-likle erkek öğrenciler arasında bölüştürüyor. Böylece toplumsal cinsiyet rolüne dair erkek öğrencilerdeki bu algıda bir kırılma yaratılarak yemek yapmanın kadın erkek fark etmeksizin her bireyin rahatlıkla yapabileceği bir eylem olduğu kavratılması sağlanıyor. Ayrıca, İngilizce branşında öğretmenlik yapan atölye katılımcısı sınıf içinde öğrencilerine okuma yaptırırken ders kitaplarındaki diyaloglarda kadın erkek rollerinde ayırım yapmadan okuma yapılabilceği, böylelikle toplumsal rollere dair özellikle erkek öğrencilerde farkındalık yaratılarak bazı önyargıların kırılabilceğini belirtti.

Ayrıca bazı İngilizce kelimeleri derste Türkçeleştirirken cinsiyetçi kullanımların oluştuğu durumlar söz konusu olabiliyor. Örneğin, "scientist" kelimesi genellikle "bilim insanı" yerine "bilim adamı" olarak kullanılabiliyor.

set the assignment to the boys, thus creating a situation that could bring about a change in the attitudes of her male students on gender roles, and show them that cooking can be done by anyone, male or female. Furthermore the English teacher stated that when giving the students readings in class, male and female roles could be distributed regardless of the students' gender, which could help to break down the stereotypes on social roles of male students in particular.

Furthermore, when some English words are translated into Turkish for classroom purposes, there are incidents of words being used in a sexist way, for example the frequent translation of the word scientist as "bilim adamı" (man of science) rather than the gender-neutral "bilim insanı" (person of science).

Kadınların Tiyatrosu

Kadın kadına üretilen, asli unsurlarını kadınların oluşturduğu bir tiyatro.

Women's Theatre

Theatre created for women, in which the main roles both on and off stage, are carried out by women.

Kadınların Tiyatrosu

Kadınların Tiyatrosu kadınlara mahsus bir gösteri formudur ve hazırlanış sürecinden sahnelenişine kadar, her aşamasında kadınlar sorumluluk alır. Kadınların tiyatrosu pratiğiyle oyun kurma/yazma ise, temelde kadınların kendi hikayelerini, öz yaşam öykülerini yahut şahit oldukları hikayeleri paylaşmaları üzerinden şekilleniyor.

Kadınların Tiyatrosu atölyesinde yöntemsel olarak, kadın anlatılarının dramatik bir yapı içinde sergilenmesi esas alınıyor. Öncelikle kadınlardan oluşan atölye grubunda, toplumsal cinsiyet meselesiyle bağlantılı bir tema belirleniyor. Belki de “bilinç yükseltme” tekniğini anımsatır biçimde, hiyerarşik olmayan ve kadınların hikayelerini özgür ve yaratıcı bir biçimde paylaşmalarına olanak sağlayacak bir çalışma ortamı kuruluyor. Anlatıların bir iç dökme pratiğinde yapılmaması yahut atölyenin terapi seansına dönüşmemesi için, atölye yürütücüleri belli teatral yönlendirmeler yapıyor. Anlatıların bir dramatik akış ve zemin içinde bir araya getirilmesiyle bir sahne parçası kaleme alınıyor ve bu sahne parçası grup tarafından çalışılıyor.

Women's Theatre

Women's theatre is a form of performance for women, in which women are responsible for each stage of the process, from preparation to performance. Developing/writing plays within the framework of Women's Theatre is usually based on women sharing their own stories, their life experiences, or stories that they have witnessed.

The aim of the Women's Theatre workshop was to present women's personal stories through a dramatic performance. First of all the women participating in the workshop chose a theme related to the issue of gender. Using a technique that could be compared to 'consciousness-raising,' a non-hierarchical working environment was established, in which the women would be able to share their stories in a free and creative way. To ensure that participants did not view these sessions as a chance simply to air their grievances or as a therapy session, they were directed by workshop leaders towards relevant theatrical practices. The stories were brought together within a dramatic scenario and structure in order to create a theatrical piece, which was then worked on by the group.

Proje kapsamında eğitimcilerle gerçekleştirilen Kadınların Tiyatrosu atölyesinde, kadın kadına paylaşımın mümkün ve öncelikli kılması ve tam olarak bu paylaşımın hareketle bir ürün ortaya koyması amaçlanmıştır. Atölyede öğretmenlerin kendi sözlerini feminist bir dramaturji yaparak paylaşmalarını temel alan bir zemin kuruluyor. “**History**” yani erkeğin hikayesinin değil, “**herstory**”nin anlatıldığı, yazarın da erkek değil kadın, hatta kendi hikayesine sahip çıkıp savunan bir grup kadın olduğu düşünülürse, alternatif bir tarih yazımı ve oyun yazımı devreye giriyor. Oldukça mütevazı bir sunum hedeflense de, deneyimin gücü aslında bu tevazudan geliyor; gündelik olana, özel alana öncelik veriliyor, özel alanın tartışılmasının dönüştürücü gücü vurgulanıyor. Ayrıca kadın öğretmenlerin bir araya gelip hikayelerini paylaşmaları ve bu hikayeleri birlikte değerlendirmeleri kendileri açısından feminist bir örgütlenmenin ve feminist refleks geliştirimin olanaklarını artırıyor. Ve asıl önemlisi, bu deneyimi öğrencileriyle paylaşarak kamusal tartışmaları için de bir devamlılık yaratılmaya çalışılıyor.

The Women's Theatre workshop aimed to prioritise communication among the women participants and to enable them to share their stories with each other, in order to create a finished product based on these shared stories. In the workshop, the participants teachers created a feminist dramaturgy from their own words, thus creating a basis for the final piece through their shared stories. If we think of such works as telling **herstory**, instead of **history**, as being written not by men but by women, and indeed by a group of women who speak out in order to have their own stories heard, we can view this as an alternative version of history and of playwriting. The aim of the workshop was to produce a fairly modest performance, yet the strength of the experience came from the workshop's modest nature: priority was given to the day-to-day, to the private space, and attention was given to the transformative power of discussing this private space. Furthermore, bringing these women teachers together to share and discuss these stories provides an opportunity to create a network of feminist solidarity and to help develop their feminist reflexes. More importantly, the workshop aims to ensure that the outcomes are disseminated to a wider public with the teachers sharing the experience with their students.

Atölye Aşamaları *Workshop's Stages*

1 Kadın eğitimcilerin bir araya geldiği atölyede ilk aşamada bir tema belirlenir.
In the first stage of the workshop a theme is chosen.

2 Bu temanın iş yerinde (eğitimde) kadın olmak, annelik, cinsellik, kadın-erkek ilişkileri vb. gibi toplumsal cinsiyet rollerinin tartışılacağı bir tema olması tercih edilir.
The theme should allow for a discussion of gender roles—being a woman in the world of work (in the field of education), motherhood, sexuality, male-female relations, etc...

3 Her katılımcıdan atölye sırasında seçilen tema çerçevesinde bizzat kendisinin yaşadığı veya tanık olduğu bir vukuatı anlatması beklenir.
During the workshop, each participant is expected to share a story, related to the chosen theme, about an incident that they have experienced themselves or that they have witnessed.

4 Katılımcıların getirdiği anlatılar teatral kriterler çerçevesinde değerlendirilir.
The stories shared by the participants are evaluated according to theatrical criteria.

5 Anlatılardan en az biri seçilerek atölye eğitmenleri tarafından sahnelenmek üzere kurgulanır.(Katılımcı sayısı ve atölye süresine göre birden fazla anlatının da sahnelenmesi mümkündür.)
At least one of the stories is chosen and developed by the workshop leaders for the stage.(According to the number of participants and the length of the workshop, more than one story can be staged.)

6 Masabaşında öykü akışı oluşturulduktan sonra katılımcılardan hikayenin aşamalarını sahnede doğaçlamaları istenir.
Once the general storyline has been established on paper, the participants are asked to improvise the story by running through the different stages in the narrative.

7 Doğaçlanan sahne, eğitmenlerin yürütücülüğünde tüm katılımcılar ile beraber toplumsal cinsiyet dramaturjisi bağlamında değerlendirilir.
Guided by the workshop leaders, all participants give feedback on the improvised performance, within the framework of gender dramaturgy.

8 Değerlendirmede ulaşılan sonuçlar ışığında doğaçlanan sahne yeniden çalışır ve ortaya seyirlik kısa oyun/oyunlar çıkarılır.
A further run-through of the performance is carried out in light of the feedback, and a short play (or a number of short plays) is created.

Dramaturji

Dramatik kompozisyon ve dramanın temel unsurlarının sahnede belirli bir dünya görüşü çerçevesinde sunumu.

Dramaturgy

Dramatic composition, and the presentation of the basic elements of drama on the stage within a particular worldview.

I. Aşama

Atölyenin ilk aşamasında gerçekleştirilen tanışma etkinliğinin ardından Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu'nun kadınların tiyatrosu formunda sahnelediği oyunlardan biri olan *Bir Kadın Uyanıyor* adlı eserden bir sahne sergilendi. Bunun üzerine oyunun ve sergilenen sahnenin oluşum süreci aktarıldı. Sevilay Saral tarafından yazılan ve Aysel Yıldırım tarafından oynanan oyun gerçek bir yaşam hikayesine dayanıyordu. Oyun bir kadının 15 yaşından 45 yaşına kadar olan hayat hikayesi üzerine kuruluydu ve öz yaşam öyküsünü paylaşan anlatıcı kadınla yapılan söyleşilerin ardından sahnelemeye dönük feminist dramaturji ile yeniden yorumlanmış ve oyun metni ve performans bunun üzerinden oluşmuştu. Bu sergileme ve aktarım sayesinde katılımcılar atölyede de izlenecek yöneme dair bilgi edinmiş oldular.

Stage I

Following initial warm-up/introductory activities, the first stage of the workshop consisted of a performance of a scene from *Bir Kadın Uyanıyor* (A Woman's Awakening), a women's theatre play by the Boğaziçi Performing Arts Ensemble. Following the performance, a talk was given on the process of creating the scene and the play. The play, written by Sevilay Saral and performed by Aysel Yıldırım, was based on a true story and looks at the life story of a woman between the ages of 15 to 45. Following interviews during which the woman shared stories about her life, these stories were re-evaluated within a feminist dramaturgy. This dramaturgy formed the basis of the final script and stage performance. The performance during the workshop together with the subsequent discussion on the creative process behind it served to inform participants of the methods that would be used during the workshop.

II. Aşama

Ardından atölyede katılımcıların “mesleki deneyimlerine dair anılarını” paylaşmaları üzerinden bir ortam kuruldu. Katılımcılardan mesleklerine nasıl başladıklarına, kadın öğretmen olarak yaşadıkları deneyimlere, idareciler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler ile kurdukları ilişkilere odaklanan hikayelerini paylaşmaları istendi. Bu paylaşımlar esnasında atölye yürütücüleri, anlatımlardaki toplumsal cinsiyet meselelerinin altını çizerek ya da toplumsal cinsiyet dramaturjisini belirginleştirecek şekilde yönlendirmeler yaptılar. Kadın meselesine dönük bu dramaturjik yönlendirmeler grupta oldukça hızlı biçimde karşılığını buldu; paylaşımlar yapılırken katılımcılar hikayelerini feminist bir dramaturji yaparak anlatmaya başladılar. Süreç boyunca katılımcıların paylaştıkları anlatılar oldukça zengin bir deneyim bütünü oluşturdu. Belki biraz da öğretmen olmanın verdiği maharetle, katılımcılar anlatılarını oldukça analitik, yeterli ayrıntılarla bezenmiş biçimde sundu. Ayrıca bir öğretmen belli bir temada anlatı yapıyorsa, diğerleri de bunu destekleyerek benzer temada fakat skalalarda anlatılar taşıdılar. Örneğin bir öğretmen cinsel taciz ile ilgili bir anısını anlatıyorsa, diğer öğretmen de benzer bir deneyimini anlatarak, ortadaki konuyu destekliyor, çeşitliyor yahut güçlendiriyordu.

Stage II

Following the performance and discussion, an environment was established in which the workshop participants could share their experiences and stories from their working lives. Participants were asked to talk about how they started in the profession, their experiences related to being a woman teacher, and their relationships with the school administration, other teachers, students, and parents/guardians. During this session, the workshop leaders guided participants towards issues that would shed light on issues of gender or that would determine the gender dramaturgy. The workshop leaders' directions were quickly integrated and participants began telling their stories through a feminist dramaturgy. During this process, the stories shared by the participants formed a rich and comprehensive collection of experiences. Perhaps due to the skills acquired as teachers, the participants presented their stories in a detailed and analytical way. Furthermore, when a teacher shared a story on a particular theme, the others presented substantiating stories on a similar theme but to varying degrees. For example, if a teacher shared a story about sexual abuse, another teacher would offer their support to the subject, and elaborate on or reinforce the discussion by sharing a similar story.

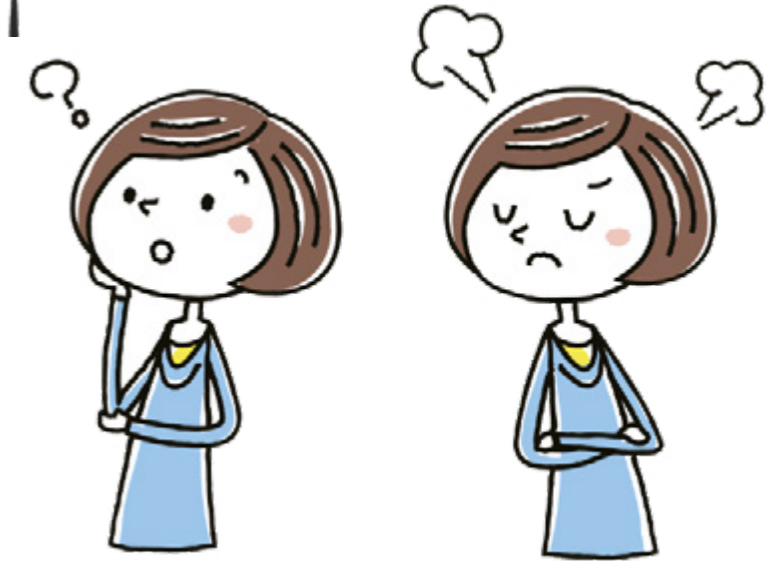

Feminist Dramaturji

Toplumsal cinsiyet hiyerarşisine ve ataerkil sömürgecilik sistemine karşı mücadele eden dünya görüşü ve bu dünya görüşü çerçevesinde gerçekleştirilen dramaturji faaliyeti.

Feminist Dramaturgy

Dramaturgical activities carried out within the worldview of feminism, which opposes the gender hierarchy and patriarchal imperialism.

III. Aşama

Atölyenin bir sonraki aşamasında ise atölye liderleri, neredeyse tamamen bu anlatılardan hareket ederek, kısa sahne parçaları oluşturdu ve katılımcılar bu “piyesleri” sahnelemek üzere hazırlandılar. Metin büyük ölçüde katılımcıların paylaştıkları hikayelerden geldiği yahut repliklerin çoğu kendilerine ait olduğu için, katılımcılar çok hızlı bir biçimde ellerindeki metni sahiplendiler. Atölye yürütücüleri metinleri oluştururken katılımcı grubunu zorlayan ve kapasitesini aşan sahneleme tekniklerine başvurmamaya dikkat etmiş ve bunun yerine bu hikayelerin teatral olarak ve yalın bir biçimde nasıl ifade edilebileceği üzerine odaklanmışlardı. Böylelikle sahneleme sürecinde de, virtüözite ya da yetenek gibi unsurlardan çok, jestlerin tartışılması ve anlamlandırılmasına odaklanıldı. Amaç oyuncuların/eğitimcilerin sahne üzerinde sergilenen hikayeyi ve içinde geçen vukuat ve tavırları tartışması ve oradan hareketle tavır üretmesini sağlamaktır. Atölye liderlerinin metni şekillendirirken en çok dikkat ettikleri diğer nokta da, öğretmenlerin deneyimlerini kendileri açısından tanıdık olan bir platformda tartışmalarını sağlamaktır; o nedenle mekansal olarak onların mesleki yaşamlarında sıkça buldukları, öğretmenler odası, sınıf, öğrencilerle gidilen bir konferans salonu gibi mekanlar tercih

Stage III

In the following stage the workshop leaders created short stage pieces based almost entirely on these stories, which the participants then worked on with the aim of performing them on stage. Since the scripts were mainly based on the stories shared by the participants, and the lines based on their own words, the participants quickly connected with the script. When developing the piece, the workshop leaders were careful to avoid using staging techniques that would be too difficult for the participant group, instead focusing on how to express the stories in a simple but theatrical way. As such, during the staging process, the focus was on discussing and giving meaning to gestures, rather than on acting ability. The aim was for participants and workshop leaders to discuss the story that would be staged as well as the incidents and attitudes contained within that story, based on which they would develop a particular stance on the issue. Another point that the workshop leaders focused on when developing the script was to enable the teachers to discuss their experiences in a familiar setting; as such the venues chosen for the workshops were places frequently used by the teachers in their professional lives, such as the staffroom, classro-

edildi. Bu tür tanıdık mekanlarda tavır ve eylemlerin birbiriyle karşılıklı etkileşim içine girmesiyle bir öykü oluştu ve öğretmenler anlatılarını yaparken çıkan tartışma başlıkları, bu kez dramatik bir yapıda, bir sahne parçasında nasıl tartışılabilir, nasıl çözüme ya da çözümsüzlüğe kavuşturulabilir gibi bir nokta araştırılmış oldu.

Katılımcılardan sadece biri üniversitede okurken tiyatro ile ilgilenmişti, diğerlerinin ise ilk oyunculuk deneyimiydi. Fakat bu çalışmanın önünde bir engel teşkil etmedi. Çünkü sahne metni katılımcıların anlattıkları hikayelerdeki öğretmen tiplerinden besleniyordu ve katılımcılar bu konuda zengin bir gözleme sahiptiler. Sahneyi çalışırken rollerini kendilerinden ya da gözlemledikleri meslektaşlarından yola çıkarak icra ettiler. Dolayısıyla içgüdüsel olarak taklide, yabancılaştırma efektine, mizaha başvurdular. Gözlemlerinden doğru tiplemelere replikler doğaçladılar.

professional lives, such as the staffroom, classrooms, or conference halls used for school events. The various incidents and events that featured in the stories told by the participants in these familiar spaces they were combined to form the basis of the storyline, and the participants therefore gained an insight into how the various themes that arose when sharing their stories can, through a dramatic structure, be discussed and how a solution (or lack of solution) can be reached.

Only one of the participants had any previous experience of acting, having been involved in theatre at university. However, since the characters in the script were based on people described by the participants in their stories, and since the participants had a great deal of personal insight regarding the issues involved, this lack of experience was not an obstacle for the workshop. When preparing the piece, the participants developed their roles based on themselves or on their observations of colleagues. Therefore they instinctively implemented methods such as imitation, the alienation effect, and humour. Their personal observations enabled them to improvise appropriate lines for their characters.

Toplumsal Cinsiyet Dramaturjisi

Toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki asimetrinin ve güç hiyerarşisinin açığa çıkarıldığı, ifşa edildiği dramaturjik faaliyet.

Gender Dramaturgy

Dramaturgical activities that reveal and denounce the inequality and power hierarchies in gender roles.

Kadın Eğitimciler Anlatıyor

Atölyenin en önemli aşamalarından biri öğretmenlerin mesleki deneyimlerine dair anılarını ve deneyimlerini paylaşmaları idi. Katılımcılardan mesleklerine nasıl başladıklarına, kadın öğretmen olarak yaşadıkları deneyimlere, idareciler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler ile kurdukları ilişkilere odaklanan hikayelerini paylaşmaları istendi. Katılımcıların paylaştıkları anlatılardan bazıları şu şekilde özetlenebilir.

- Kadın öğretmenlerin okulda ve sokakta nasıl giyinmesi gerektiğine dair kısıtlandığını bütün katılımcılar vurguladı. Her katılımcı bu konuda deneyimlerini paylaştı. Okuldaki meslektaşları ya da idareciler tarafından nasıl giyinmeleri gerektiğine dair açık ya da üstü kapalı uyarılara maruz kaldıklarına dair deneyimler içeren anlatılar paylaştılar.

- Bir öğretmen bir erkek meslektaşı ile arasındaki ilişkide cinsel tacize varan bir hareket üzerine rahatsız olduğunu, bu durumu üyesi olduğu sendikada anlattığında kadın meslektaşlarının bazılarında yeterli desteği göremediğini vurgulayan bir anlatı paylaştı.

Women Teachers Share Their Stories

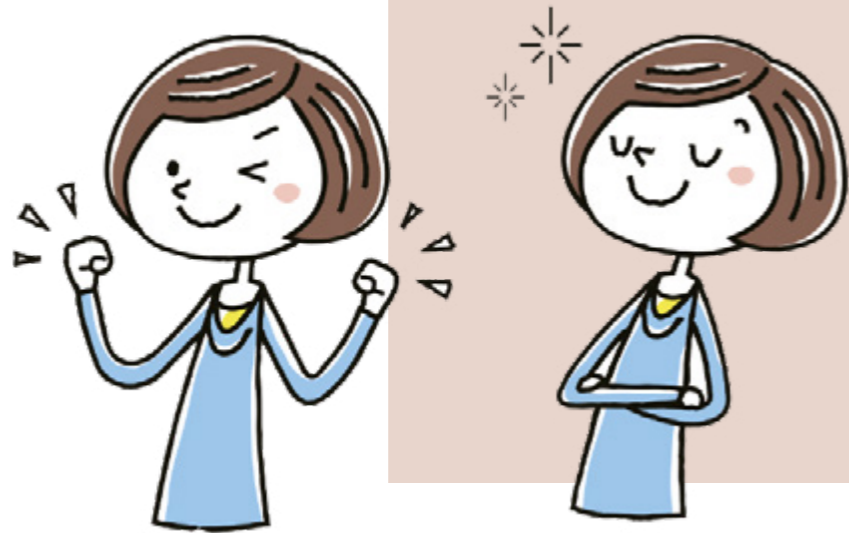
One of the most important stages of the workshop was the part in which teachers shared their anecdotes and experiences from their professional lives. Participants were asked to talk about how they started in their careers, their experiences of being a woman teacher, and their relationships with the school administration, other colleagues, students and parents/guardians. Below is a summary of some of the stories shared by the participants:

- All participants spoke of the rules about what women teachers can wear, both in the school and in public. All participants talked about their own experiences on this issue. Participants shared examples of how that had received either explicit or implicit warnings about how they should dress by their colleagues or the school administration.

- One participant shared a story of how she had been subject to behaviour that could be considered sexual abuse from a male colleague, and that when she shared this with the trade union of which she was a member, she did not receive sufficient support from her female colleagues.

- Bir katılımcı koruması altındaki çocuklara tecavüz edildiği haberleri ile gündeme gelmiş bir STÖ'nün etkinliğine öğrencilerini götürmek zorunda kaldığını anlattı. Kendisi bu haberler ile ilgili soru sorduğunda STÖ görevlileri tarafından kaale alınmadığını anlattı. Ondan cesaret alan bir kız öğrencisinin de kalkıp soru sorduğunu ve neden sadece kızlara ahlak öğretmek için etkinlik yapıldığını sorguladığını anlattı.

- Bir öğretmen ailesi tarafından özgür yetiştirilmiş bir genç olarak Mardin'e yalnız geldiğini fakat kendini çok güvensiz hissettiğini anlattı. Mardin'e bir kadın olarak yalnız başına geldiği günü ve bir kadın olarak kendini savunmasız hissettiğini anlattı.

- One participant spoke of how she had been made to take her students to an event organised by an NGO that had recently been in the headlines due to a scandal involving the rape of children in their care. She explained that during the event she asked about the scandal, but the workers at the NGO ignored her question. She also said that one of her female students, encouraged by her own question, had asked why this event about morality was aimed at girls only.

- One teacher spoke of how she had been raised as an independent young woman and had moved to Mardin alone, but that as a single woman she felt very unsafe and vulnerable there.

Katılımcıların paylaştıkları anlatılar oldukça zengin bir deneyim paylaşımı ortamı oluşturdu. Örneğin birinci anlatıda katılımcılardan birinin "öğretmen nasıl giyinmeli" üzerine yaşadığı ikilemi anlatmaya başlaması tüm katılımcıların benzer bir süreçten geçtiğini paylaşmasına ve giyim-kuşam temasında anlatılar getirmeleri ile sonuçlandı. Hatta ilk oturumda anlatılar arasında en çok giyim-kuşam temasının önplana çıkması üzerine atölyenin ikinci gününde sahnelenmek üzere bir sahne kaleme alındı. Bu sahne okulun ilk gününde öğretmenler odasında bir araya gelen kadın öğretmenlerin kılık kıyafet yönetmeliğine uymaları hususunda kadın Müdür tarafından uyarılmalarına odaklanıyordu. Üçüncü anlatıdaki STÖ etkinliği anlatısı ise birebir öğretmenin anlatısındaki olay akışına sadık kalınarak sahnelendi.

The stories shared by the participants created a rich environment of experience sharing. For example, when one of the participants began talking about the dilemma of "how a teacher should dress" all the other participants stated that they had had a similar experience, and also shared their own stories on the subject of dress. Since the stories in the first session were dominated by the theme of dress, on the second day of the workshop a script on this subject was developed. The subject of the piece was a meeting in the staffroom with a group of women teachers, who are warned by the (female) headteacher that they must follow the school's dress code. The NGO event described in the third story, was also developed for stage, remaining faithful to the story told by the teacher.

Hikaye (Story)

Başı ve sonu belli olan öyküye verilen ad. Bir öykü belirli alt olaylardan oluşur buna da vukuat adı verilir. Her vukuat ise belirli aksiyon kesitlerinden oluşur bunlara da alt vukuat adı verilir.

Story

A narrative of events with a clear beginning and end. The narrative is formed of specific events, referred to as incidents. Every incident is composed of specific actions, referred to as sub-incidents.

Örnek Sahne Metni: Öğretmenler Arasında

Başak ve Canan öğretmenler odasında oturmakta, telefonları ile ilgilenmektedirler. Birbirleri ile hiç konuşmazlar. Canan'ın telefonu çalar, açar.

Canan: Efendim Ramazan? Ay ne oldu? Çorabayı yemedi mi? Çok ısıttıysan belki ondan yemiştir. Dün yemişti ama. Yoğurt var dolapta ondan yedir o zaman. Temiz kıyafet mi lazım? Tamam ikinci çekmecede var işte. Hayır çıkmadım daha okuldan ŞÖK^{1*} var. Sabah söyledim ya çıkarken. Ayy Ramazan, haydi kapatıyorum, haydi. (Telefonu kapatır.)

Başak: Ne oldu?

Canan: Ay her şeyi bana soruyor ya, ben ta burdan çocuğun ne yiyeceğine nasıl yetişeyim? Ayarla bir şeyler yedir işte.

Başak: Haklısın canım, bu erkekler çok beceriksiz oluyor.

(Nursel söylenerek içeri girer)

Nursel: Ayy bıktım vallahi bıktım. Belim koptu belim.

Başak: Nursel Hocam iyi misin? Gel otur şöyle.

Nursel: Değilim Başakçığım. Bahçede nöbetçiydim çocukların peşinden koşacağım derken belim tık dedi attı yine.

1 Şube Öğretmenler Kurulu

Sample Script: Among Teachers

Two teachers, Başak and Canan, are sitting in the staff room, looking at their phones. They don't speak to each other. Canan's phone rings and she picks up.

Canan: Hi Ramazan. What? What happened? She didn't eat her soup? Maybe you heated it up too much. She ate it yesterday. There's some yoghurt in the fridge, give her some of that. What? She needs some clean clothes? They're in the second drawer down. No, I haven't left yet, we still have a department meeting. I told you about it this morning. Oh come on Ramazan. I have to go now, bye. (Hangs up.)

Başak: What's happened?

Canan: He has to ask me about absolutely everything. How can I decide what she should eat from here? I mean just get her to eat something.

Başak: You're right, these men can't do anything on their own. (Nursel enters, complaining.)

Nursel: I've had enough. My back's killing me.

Başak: Nursel? Are you okay? Come here, sit down.

Nursel: No, I'm not okay. I was on duty

Başak: Yine kavgaya mı tutuşmuşlar?

Nursel: Ay yok arka tarafta sigara içiyorlar.

Başak: Muzaffer değil mi? Geçen ben de onu yakaladım orada.

Nursel: Evet, Ayşe ile Jiyan'ı da yakaladım yanında.

Başak: Ayşe mi? Hakikaten mi?

Nursel: Tabi, püfür püfür içiyor he. (Taklit eder.)

Başak: Kız o türbanlı.

Nursel: Ben de dedim, türbanından utan dedim, senin gibi bir kıza yakışıyor mu dedim.

Başak: Heh iyi demişin.

(Neriman girer.)

Neriman: Merhaba arkadaşlar. Bir an önce başlayalım isterseniz. Herkes geldi mi? Zeynep Hoca nerede?

Canan: Geliyor hocam, bir öğrenci ile konuşuyordu.

Neriman: Tamam bir duyuru ile başlayayım. Milli Eğitim'den geliyorum. Cuma son iki saatte 10. ve 11. sınıftaki kız öğrencileri seminere götürecekmiz. O saatte dersi olanlar teneffüsten sonra bahçede toplansın kız öğrencileri.

(Zeynep içeri girer, canı sıkındır, bir sandalyeye oturur)

Neriman: Zeynep Hoca da geldiğine göre baş-

out in the yard, I was chasing after some kids and I put my back out again.

Başak: Were they fighting again?

Nursel: No, they were smoking out the back.

Başak: I bet it was Muzaffer. I caught him out there the other day too.

Nursel: Yes, he was with Ayşe and Jiyan.

Başak: With Ayşe? Really?

Nursel: Yes. She was smoking away. (Does an impression.)

Başak: But she wears a headscarf.

Nursel: I said to her you should be ashamed, wearing that headscarf. Do you really think a girl like you be smoking, I said.

Başak: Well done.

(Neriman, the head of department, enters.)

Neriman: Hi everyone. Shall we get started? Is everyone here? Where's Zeynep?

Canan: She's on her way, she was speaking to a student.

Neriman: Okay, then I'll start with an announcement. I've just been to the Ministry of Education. On Friday, we have to take the girls in grades 10 and 11 to a seminar in the last two periods. Anyone who has classes then should get the girls to meet in the yard after break.

(Zeynep enters, looking unhappy. She sits

down on a chair.)
layabiliriz. Şimdi 10-B'den Gül bir haftadır gelmiyor. Haberi olan var mı?

Canan: Ailesi okuldan aldı hocam.

Başak: Niye?

Nursel: Ahmet yüzünden değil mi? Manita onlar, anlamıştım ben.

Başak: Aa hiç fark etmedim ben.

Canan: Ahmet, Gül ile bir resmini koymuş Facebook'a, aile de bunu görmüş bir şekilde. Sonra da göndermedi bir daha.

Nursel: Nasıl bir resim hocam?

Başak: Sarmaş dolaş mı yoksa?

Canan: Ne fark eder? Ayrıca sarmaş dolaş değil, yanyana bir resim, resimde başka çocuklar da var.

Neriman: Velisi ne dedi?

Canan: Ben bunları çocuklardan duydum. Sonra aradım babasını. Bunları söylemedi tabii. Ekonomik durumumuz yok dedi. Ben de bir şey diyemedim.

Başak: Ay yazık üzüldüm. İyi bir öğrenciydi.

Canan: Evet hocam ben de.

Başak: Ama o da biraz dikkat etseymiş. Neden fotoğraf çekiniyorsun? Hadi çekindin neden Facebook'a koyuyorsun?

Zeynep: Suç Gül'de mi yani şimdi?

Başak: Yani burası Mardin, aileler çok tutucu Zeynep Hocam.

down on a chair.)

Neriman: Now that Zeynep's here we can start. Gül from 10-B hasn't been at school for a week. Does anyone know why?

Canan: Her parents took her out of school.

Başak: Why?

Nursel: Is it because of Ahmet? They're an item, you can tell.

Başak: Really? I hadn't noticed.

Canan: Ahmet posted a photo of him and Gül on Facebook. Her family must have seen it. They haven't sent her back to school after that.

Nursel: What kind of photo?

Başak: Were they all over each other or something?

Canan: What difference does it make? And anyway, they weren't all over each other, they were just standing next to each other. There were others in the photo too.

Neriman: What did her parents say?

Canan: I heard all this from the students. I called her father. He didn't say anything about any of this of course. He said they couldn't afford to send her to school. There was nothing I could say.

Başak: What a shame. She was a good student.

Canan: It really is a shame.

Neriman: 11-A'daki Merve'yi de okuldan aldı ailesi.

Nursel: Onunda mı erkek arkadaşı varmış?

Canan: Kuzeni kocaya kaçmış.

Nursel: Ee?

Canan: İşte o yüzden Merve'yi de almış okuldan ailesi.

Nursel: Ay yok artık!

Neriman: Bu tip okuldan alma olayları çok artmaya başladı. Bu konuda hepimize iş düşüyor arkadaşlar. Bundan sonra dikkatli olalım, öğrencileri uyaralım. Yahu geçen gün bahçede Mehmet'i gördüm Elif'in beline atmış elini.

Nursel: Çüş!

Neriman: Sen ne yapıyorsun dedim Elif'e, gönderdim sınıfa.

Nursel: Mehmet, Selma'dan hoşlanıyor sanıyordum.

Başak: O da az yere bakan yürek yakan değil ha. Ama Selma ona yüz vermedi. O da Recep'e yanık.

Nursel: Recep mi?

Neriman: 11-C'deki Recep mi?

Başak: Evet hocam.

Neriman: Hocam bu çocuğun dersleri çok kötü. Hep boş kağıt vermiş.

Başak: But she should have been careful. Why be in that photo? And even if you're in the photo, why put it on Facebook?

Zeynep: So now it's Gül's fault is it?

Başak: This is Mardin, Zeynep. Families are very conservative.

Neriman: Merve from 11-A was taken out of school too.

Nursel: Did she have a boyfriend too?

Canan: Her cousin eloped.

Nursel: And?

Canan: So Merve's family pulled her out of school.

Nursel: That's ridiculous!

Neriman: This kind of thing is happening more and more. We all have a responsibility to do something about it. We have to be careful, we should warn the students. I mean, last week in the yard Mehmet had his arm around Elif's waist.

Nursel: You're joking!

Neriman: I asked Elif what she thought she was doing and sent her to the classroom.

Nursel: I thought Mehmet liked Selma.

Başak: Quite the little heartbreaker isn't he? But Selma wasn't interested in him. She likes Recep.

Nursel: Recep?

Nursel: Madde kullanıyor o hocam.

Başak: Satıyormuş da...

Nursel: Ay yok artık.

(Zeynep meslektaşlarının öğrenciler hakkında dedikodu yapmasından rahatsız olmuştur. Ayağa kalkar.)

Zeynep: Neriman Hanım ben izninizi isteyebilir miyim?

Neriman: Zeynep Hocam çok uzun bir toplantı olmayacak zaten. Otur lütfen. (Zeynep oturur.) Ne oldu hocam bir sorun mu var?

Zeynep: (Bir süre ne diyeceğini bilemez) Evet hocam bir öğrencimle ilgili. Esra... Kendisinden birkaç yaş büyük olan kuzeninin tacizine uğradığını anlattı bana. Hem de bu yeni bir olay değil, bir senedir devam ediyormuş. Öğrenci bu konuda ne yapacağını bilemiyor. Psikolojisi çok bozulmuş durumda.

Neriman: Ailenin haberi var mı?

Zeynep: Hayır kimsenin yok. (Bir süre sessizlik olur, kimse konuşmaz.) Başak Hocam susuyorsunuz ama sizinle de konuşmuş.

Başak: Ee şey... Evet ama ben rehberlik hocasına gitmesini söyledim. Sonuçta ben ne yapabilirim ki... Hassas bir mesele yani.

Zeynep: Evet ama rehberlik hocasının boş bir anını bulup konuşmaya fırsat bulamamış kız. En azından rehberlik hocası ile gidip konuşsaydınız,

Neriman: Recep from 11-C?

Başak: Yes.

Neriman: He's awful in class. Never even answers the exam questions.

Nursel: He takes drugs.

Başak: And sells them...

Nursel: No way!

(Zeynep is annoyed at her colleagues gossiping about the students. She stands up.)

Zeynep: Neriman, can I be excused?

Neriman: Zeynep, the meeting won't last long. Would you sit down? (Zeynep sits.) What's wrong, is there a problem?

Zeynep: (Unsure of what to say.) Yes, it's about a student. Esra... She told me she's being abused by a cousin a few years older than her. It's been going on for a year. She doesn't know what to do. She's really traumatised.

Neriman: Does her family know?

Zeynep: No, nobody knows. (Silence for a while, nobody speaks.) Başak, you're keeping quiet, but she told me she spoke to you about it too.

Başak: Well... She did, but I told her to go to the guidance counsellor. I mean, what can I do... It's a sensitive issue.

Zeynep: Yes, but she didn't manage to get an appointment with the guidance counsellor. You

bir görüşme ayarlasaydınız...

Başak: E koskoca okulda sadece bir rehberlik öğretmeni çalışırsa olacağı bu.

Neriman: Prosedürü biliyorsunuz hocam Milli Eğitim mevcudu 500'ün üstündeki okullara 2. Rehberlik öğretmenini atıyor.

Zeynep: Ben bir süredir Esra'yı bu durumu savcılığa taşımaya çalışıyorum. Ama korkuyor.

Neriman: Sakın! Kızın ailesini biliyor musun hocam? Delirdin mi sen? Vallahi olay duyulursa hem kızı hem oğlanı öldürür bunlar.

Zeynep: Ama kuzeni etrafında olduğu sürece bu kıza rahat vermeyecek.

Başak: Hem savcılıkta konuşacak mı bakalım?

Nursel: Benim bir öğrencim vardı. Böyle bir şey gelmişti başına. Dinledim, yardımcı olmaya çalıştım sonra bana ne dedi biliyor musunuz? Savcılığa giderseniz her şeyi inkar ederim.

Başak: Yaa görüyor musun? Zeynep Hocam sen gençsin, meslekte yenisin böyle durumlarda dikkatli olman lazım. Mehmet Hoca'nın geldiği okulda ne olmuş geçen sene biliyor musun? Okuldan bir çocuk, kızı taciz etmiş. Kız da gidip öğretmene anlatmış. Öğretmen de telaşla gidip aileye anlatınca aile

could at least have spoken with the counselor, arranged an appointment.

Başak: Well that's what happens when there's only one counsellor in the entire school.

Neriman: You know the procedure. The Ministry of Education only appoints a second guidance counsellor to schools with over 500 students.

Zeynep: I've been trying to convince Esra to make an official complaint to the public prosecutor. But she's scared.

Neriman: Don't do that! Don't you know the girl's family? Have you gone mad? I mean, if they hear about it they'll kill the girl and her cousin too.

Zeynep: But as long as the cousin's around, he won't leave her alone.

Başak: And anyway, will she even speak to the prosecutor?

Nursel: I had this one student. A similar thing happened to her. I listened to her and tried to help, and then do you know what she said? She said that if I reported it she'd deny everything.

Başak: You see? Zeynep, you're young, you're new to the job. You need to be careful about such things. Do you know what happened in Mehmet's old school? A boy from the school abused a girl. The girl told a teacher. The teacher was worried and told the family. Then the family came

gelmiş okulu yakmış!

Neriman: Zeynep Hanım sen yapman gerekeni yaptın. Prosedürel olarak bir üst makama iletmen gerekiyordu, sen de bana anlattın. Bundan sonrası ile ben ilgileneceğim. Evet arkadaşlar başka bir söyleyeceği olan yoksa toplantıyı bitirelim. (Çıkar.)

Nursel: Zeynep Hocam bundan sonra öğrencilerin ile konuşurken dikkat et, çok özele girmesinler yanında, sen onların sırdaşı olma. Benden söylemesi... (Çıkar, Başak da hiçbir şey söylemeden çantasını alır gider. Zeynep'in canı sıkılmıştır. Yerinden kalkamaz. Canan usulca yanına gelir.)

Zeynep: Neriman Hoca hiçbir şey yapmayacak biliyorsun değil mi?

Canan: Muhtemelen.

Zeynep: O adamın Esra'dan uzak durması lazım Canan.

Canan: Eğer adamı uzaklaştırıyorsa biz de Esra'yı uzaklaştırırız.

Zeynep: Nasıl yani?

Canan: Bu kız birkaç aya sınava girmeyecek mi? Kazanır üniversiteyi. Burdan gider.

Zeynep: Ailesi gönderir mi? Ya 'ekonomik durumumuz yok, okumasın' derlerse...

Canan: Burs buluruz. Benim üniversiteden bir arkadaşım var İstanbul'da bir vakıfta çalışıyor. Ona anlatırım durumu, o yardımcı olur bize. Bir sürü burs veren yer var. Bir yardım eden çıkar. Sınava kadar

came and set fire to the school!

Neriman: Zeynep, you've done your bit. According to procedure, you have to report to a superior, and you've told me. I'll take it from here. If nobody has anything to add, let's end the meeting. (Leaves.)

Nursel: Zeynep, from now on, be careful when you talk to the students. Don't discuss anything too private, you're not their confidante. Take it from me... (Leaves. Başak picks up her bag without saying anything and leaves. Zeynep is upset. She can't bring herself to stand up. Canan quietly approaches her.)

Zeynep: Neriman isn't going to do anything, is she?

Canan: Probably not.

Zeynep: That guy needs to keep away from Esra, Canan.

Canan: If we can't get rid of him, we have to get Esra as far away from him as possible.

Zeynep: What do you mean?

Canan: She'll be taking the university entrance exam in a few months, won't she? She'll get a place and go away to university.

Zeynep: Will her family let her go? What if they say 'We can't afford it, she doesn't need to study.'

Esra ile de özel ilgileniriz. Dersleri iyi zaten.

Zeynep: Hay aklınla bin yaşa be Canan. Ne iyi akıl ettin. (Canan'a sarılır.)

Canan: Kahve içmeye gidelim mi?

Zeynep: Oluur.

(Çıkarlarken Canan'ın telefonu çalar.)

Canan: Ramazan arıyor.

Zeynep: Açamayacak mısın?

Canan: Hayır şekerim kahve içmeye gidiyorum kendime tatil verdim bugün, haydi yürü.

(Çıkarlar.)

Canan: We'll find a scholarship. I have an old friend from university who works for a foundation in Istanbul. I'll tell her the situation, I'm sure she'll do whatever she can. There are lots of places that give scholarships. We'll find someone to help. We'll give Esra extra tuition until the exams. Her grades are good anyway.

Zeynep: Why didn't I think of that Canan! What a great idea. (Hugs Canan.)

Canan: Shall we grab a coffee?

Zeynep: Yes!

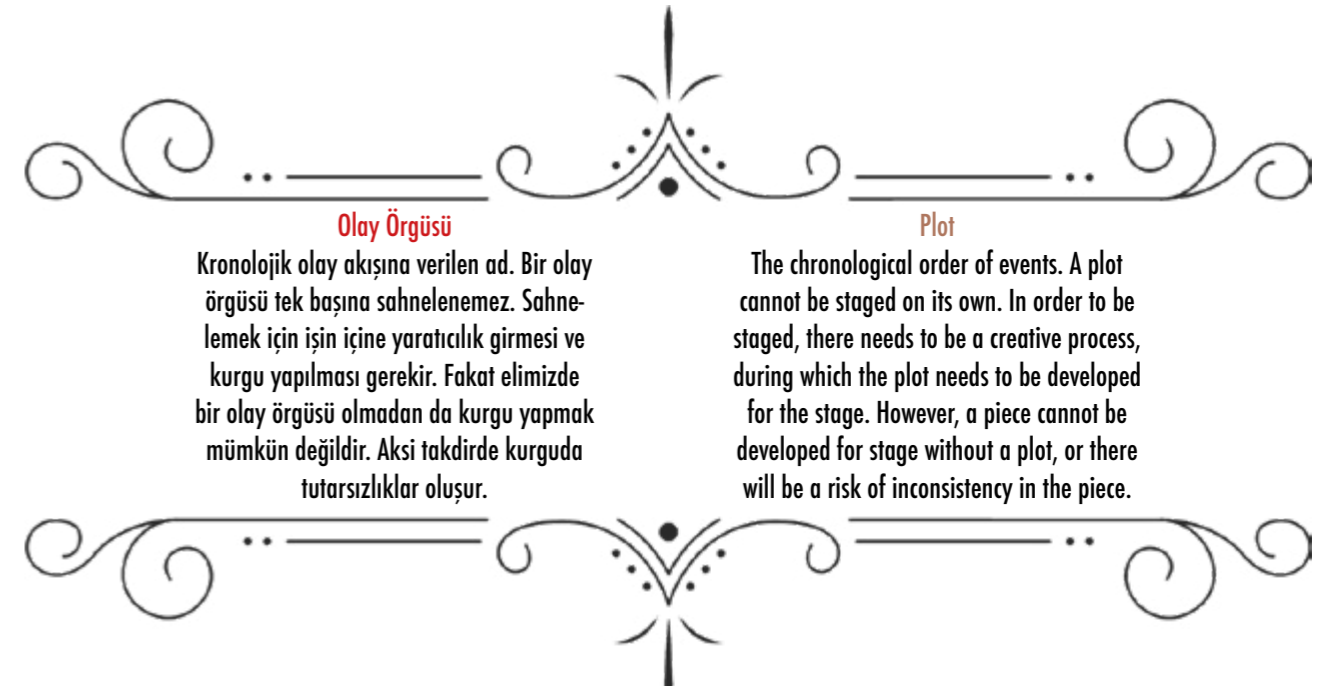
(As they are leaving, Canan's phone rings.)

Canan: Ramazan's calling.

Zeynep: Aren't you going to answer?

Canan: No sweetheart, I'm going for a coffee, I've given myself the day off. Let's go.

(They leave.)

Olay Örgüsü

Kronolojik olay akışına verilen ad. Bir olay örgüsü tek başına sahnelenemez. Sahnelmek için işin içine yaratıcılık girmesi ve kurgu yapılması gerekir. Fakat elimizde bir olay örgüsü olmadan da kurgu yapmak mümkün değildir. Aksi takdirde kurguda tutarsızlıklar oluşur.

Plot

The chronological order of events. A plot cannot be staged on its own. In order to be staged, there needs to be a creative process, during which the plot needs to be developed for the stage. However, a piece cannot be developed for stage without a plot, or there will be a risk of inconsistency in the piece.

Öğretmenler Arasında Sahnesinin Oluşum Aşaması

Bu sahne öğretmenlerin öğrencileri ile ilgili deneyimlerine odaklanan anlatılar getirmeleri istendiği aşamada paylaşılan anlatılardan hareketle oluşturuldu. Oluşturulan sahne içindeki alt vukuatların hepsi öğretmenlerin dile getirdiği anlatıların birleştirilmesiyle oluşturuldu. Pek çok öğretmen kız ve erkek öğrencilerin birer tabu olarak görülen cinsellik, sevgililik ilişkileri konularında baskıya maruz kaldığını gözlemlediğini paylaştı. Anlatıların hepsinde hem aileler hem de eğitimcilerin bu konuda kız öğrencilere daha çok baskı uyguladığını, örneğin ilişki yaşayan iki öğrenci varsa kız öğrencinin daha çok uyarı aldığını ya da daha çok suçlandığını anlattılar. Anlatılarda ön plana çıkan başka bir konu ise kız öğrencilerin cinsel şiddete maruz kaldığında öğretmenlerin onları nasıl yönlendirmeleri gerektiği üzerineydi. Bu temada pek çok anlatı gelse de her bir katılımcı farklı yöntemler izlenmesi gerektiğini düşünüyordu. Bazı öğretmenler geçmiş deneyimlerinden hareketle öğretmenlerin değil rehberlik ve psikolojik danışmanlık uzmanlığı olan kişilerin bu konu ile ilgilenmesi gerektiğini, öğretmenin bu kadar hassas bir konuda elinin kolunun

Creation of Among Teachers Scene

This scene was created on the basis of stories shared when teachers were asked to talk about incidents related to their experiences with students. All of the sub-incidents within the scene were created through a combination of the stories shared by the teachers. Many of the teachers shared their observations about pressure put on students regarding taboo issues, such as sexuality and romantic relationships. In all of the accounts, teachers stated that both families and teachers put more pressure on female students, and that if two students were in a relationship, it was the girl who would receive more warnings or blame. Another topic that came to the fore during the sessions was what advice teachers should give to students who have suffered from sexual abuse/violence. Various different accounts were given on the subject, but each participant had a different opinion on the steps that should be taken. Based on past experience, some teachers felt that the issue should be dealt with not by teachers but by the school's guidance counsellor, and that there was nothing teachers could do regarding such a sensitive issue.

bağlı olduğunu savunuyordu. Bazı öğretmenler ise cinsel şiddete maruz kalmış bir öğrenciden haberdar olan öğretmenin ona yardım etmek için elinden geleni yapması gerektiğini düşünüyor fakat aile- okul idaresi-hukuk sistemi üçgeni arasında sıkışmış kalan bir öğrenciye yardım yollarının sınırlı olduğunu ekliyordu. *Öğretmenler Arasında* sahnesi yazılırken temel dramaturjik eksen "çözumsuz" gibi görünen bir konunun iki kadın öğretmen arasındaki dayanışma ile çözülme ihtimalinin vurgulanmasıydı. Atölye yürütücüleri katılımcıların getirdiği anlatılara, sorunun çözümünün araştırılacağı yeni bir düzlem eklediler: Konudan haberdar olan Zeynep Öğretmen karakteri bazı meslektaşlarından ve müdüründen destek görmüyordu fakat Canan Öğretmen aileye yada idareye şikayetten farklı alternatif bir çözüm önerisi getirerek Zeynep Öğretmen'e ve sahnede bahsi geçen mağdur öğrenciye yardım ediyordu.

Bu sahne tek bir öğretmenin anlatısından hareketle kaleme alınmadı. Her öğretmenin anlatısında ortak olan bir durumdan hareketle bir sahne hayal edildi. Bu konu üzerine öğretmenler arasında oluşan ve yukarıda özetlediğimiz farklı yaklaşımlar sahneyi belirledi. Sahnede de atölye ortamındaki gibi bir tartışma oluşturabilmek için pek çok öğretmenin anlatısında geçen ve öğrencilerin durumlarının değerlendirildiği bir toplantı ortamı hayal edildi.

Some other teachers felt that a teacher who is aware that a student has been a victim of sexual abuse should do what he/she can to help the student, but also added that teachers were trapped between the family-school administration-legal system, and that ways to help the student were therefore limited. When writing the Among Teachers scene, the basic dramaturgical thrust was to stress the possibility of finding a solution to a seemingly unsolvable problem through the solidarity between two female teachers. Building on accounts shared by the participants, the workshop leaders added a new layer to the search for a solution: The character of Zeynep, the teacher who is aware of the abuse, is not supported by certain colleagues or the head of department, but another teacher, Canan, offers an alternative to informing the administration or the student's family, thus helping Zeynep and the student who has suffered the abuse.

This scene was not written on the basis of a single teacher's account but on the basis a common situation found in all the teachers' accounts and the different approaches of the teachers, as outlined above. In order to recreate a discussion similar to that held during the workshop on stage, a meeting between teachers was imagined

Sahne çalışıldıktan sonra yapılan değerlendirmede katılımcılar sahenin Zeynep ve Canan'ın bir araya gelip alternatif bir çözüm bulmaları ile bitmesini tartıştılar. Katılımcılar arasında öğretmenlerin cinsel taciz vakalarından yapabileceklerinin sınırlı olduğunu ya da öğrenciye yardım etmesinin mümkün olmadığını düşünenler bu sahne çalışmasının ve dramaturji tartışmanın ardından eskisi kadar umutsuz olmadıklarını belirttiler.

in which the situation of students would be discussed, of the sort that featured in many of the participants' accounts. Following the feedback on the initial run-through of the scene, the participants discussed Zeynep and Canan coming together to find an alternative solution. After the subsequent run-through and dramaturgical discussion, the participants who had felt that they were limited in what they could do in cases of sexual abuse, or that there was nothing that they could do to help a student in such a situation, stated that they were now more hopeful than they had been before.

Dramatik

Eylemsel ve çarpıcı olan anlamına gelir.
(Örnek: Ayşe gökyüzünde uçmakta olan kuşu izlemektedir. Kuşun bir anda düşüp öldüğünü görür.)

Dramatic

Sudden and striking. (e.g.: Ayşe is watching a bird flying in the sky. Suddenly the bird dies mid-flight and falls to the ground.)

Gençlerle "Anlatıdan Oyuna"

Anlatıdan Oyuna yöntemi her yaştan ve meslekten grup ile uygulanabilecek bir yöntemdir. Dolayısıyla öğretmenlerin toplumsal cinsiyet temalı anlatılar yolu ile sahneler oluşturma yöntemini öğrencileri ile uygulaması pekala mümkündür. Fakat tiyatro ve dramatik yazarlık konusunda deneyimi olmayan bir öğretmenin anlatıları dinleme, yönlendirme ve sahneleştirme konusunda dikkat etmesi gereken bazı noktalar olacaktır.

Gençlerin başlarından geçen bir vukuatı paylaşımları çok önemlidir. Gençlerin seçilen tema çerçevesinde görüşlerini söylemeleri ve bir tartışma ortamı kurmaları da değerlidir. Fakat bir tiyatro metni oluşturmak için hikayeye ihtiyaç vardır. Dolayısıyla öğretmenlerin, öğrencileri hikaye anlatmaya teşvik etmesi, başı ve sonu olan, dramatik bir çatışma içeren bir vukuatı paylaşmasını sağlaması gerekir. Bunun için öğrencinin başından geçen ya da tanık olduğu bir hikayeyi gerekli detayları vererek anlatmasını sağlaması ve gerekirse sorular ile onu yönlendirmesi gerekebilir. Örneğin bir kadın öğrenci meslek tercihleri üzerine bir anlatı yapmak isteyebilir. Bunu paylaşırken pilotluğun sadece erkeklere has bir meslek

"From Story to Stage" with Students

The 'From Story to Stage' method can be used with people of all backgrounds and age groups. It is therefore possible for the teachers to use this method of creating a drama piece from personal accounts on the subject of gender with their students. However, for teachers with no experience in theatre or drama writing, there are a few points that need to be taken into consideration with regard to listening to the stories, guiding participants and developing the stories for the page.

It is important for the students to share stories that happened to them personally. It is also important to establish a forum in which students can express their opinions on a particular subject and debate the issues that arise. However, in order to develop a script, it is also important to have a story. The teacher should therefore encourage the students to tell a story with a beginning and an end, and to enable them to share an incident that has a dramatic conflict. In order to do this, the teacher has to ensure that the student tells a story about something that happened to him/her in sufficient detail, and at times it may be necessary to direct the student with appropriate questions.

olmadığını düşündüğünü, kendisinin de pilot olmak istediğini fakat buna izin verilmediğine değinebilir. Bu aşamada öğretmenin bu konuyu sahneleştirebilmek için bir anlatıya ihtiyacı olacaktır, anlatı içinse detaylara ihtiyaç duyacaktır. Örnek vermek gerekirse:

- Ayşe pilot olmak istediğini dile getirmiş midir?
- Bu tercihini dillendirdiğinde çevresindekilerin tepkisi ne olmuştur?
- Ayşe'nin pilot olmasını dolaylı olarak yada doğrudan engelleyenler kimlerdir? Ailesi mi? Öğretmenleri mi? Arkadaşları mı?
- Ayşe bu engellemelere karşı nasıl bir tavır almıştır? Tercihini değiştirip başka bir mesleğe mi yönelmiştir? Yoksa pilot olmak için uğraşmaya devam mı etmektedir? Devam ediyorsa bunu gizli gizli mi yapmıştır yoksa onu engelleyenleri karşısına almayı göze almış mıdır?
- Hikaye nasıl sonuçlanmıştır? Ayşe pilot olmuş mudur? Başka bir mesleğe mi yönelmiştir? Karar aşamasında mıdır?

For example, a female student may wish to talk about her career choices. While sharing her story, she may state that she doesn't think that being a pilot is only for men, that she too wants to be a pilot but isn't allowed. At this stage, the teacher requires a story in order to develop a piece for the stage, and a story requires details. For example:

- Has Ayşe told anyone she wants to be a pilot?
- What reactions did she receive when she told people she wanted to be a pilot?
- Who is directly or indirectly preventing Ayşe from becoming a pilot? Her family? Her teachers? Her friends?
- What is Ayşe's attitude when confronted with these reactions? Has she changed her mind and started considering another career? Or does she still intent to become a pilot? If so, is she keeping this in secret or has she decided to stand up to those who oppose her choice?
- How does the story end? Does Ayşe become a pilot? Does she choose a different career? Is she still trying to come to a decision?

MARDİN KÜLTÜR

2014 yılında kurulan Mardin Kültür Derneği, eğitim alanında farklı disiplinleri bir araya getirerek bölgenin kültürel çoğulcu yapısıyla uyumlu ve yenilikçi çalışmalarla gençlerin ve kadınların topluma katılımını arttırmayı ve değişim yaratmayı hedeflemektedir. Her yıl faaliyetlerini arttırarak devam eden Mardin Kültür özellikle yaratıcı eğitim modelleri üzerine projeler geliştirir.

MARDIN CULTURE

Founded in 2014, the Mardin Culture Association, brings together different disciplines in the field of education, organising innovative activities in line with the region's cultural pluralism, with the aim of increasing the social participation of young people and women and to create social change. Every year Mardin Culture carries out an increasing number of activities, in particular developing projects on models for creative education.